

Рекомендована д.х.н., професором І.С.Гриценком

УДК 661.122:66.091

ЗАСТОСУВАННЯ ВІБРАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО АПАРАТА У ВИРОБНИЦТВІ СИНТЕТИЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ СУБСТАНЦІЙ

І.В.Григор'єв, В.І.Чуєшов, А.М.Чернов, Л.О.Мандрика

Національна фармацевтична академія України
Новофарм-2000

Показана можливість проведення всіх стадій технологічного процесу синтезу ізадрину (розчинення, синтез, кристалізація, фільтрація, сушка і подрібнення) в об'ємі вібраційного комплексного апарата типу ВКА-20 з технологічним виходом готового продукту близько 52% від теоретичного в перерахунку на початковий хлорацетопіроксатехін.

Виробництво синтетичних лікарських субстанцій є важливою складовою фармацевтичної галузі промисловості. Характерними рисами даного виробництва є: складність об'єктів синтезу; багатостадійність процесів; висока корозійна активність

робочих середовищ, що призводить до забруднення цільових продуктів і вимагає їхньої ретельної очистки; порівняно невеликі обсяги виробництва; асортимент продукції, що швидко змінюється; практично повна відсутність спеціального сучасного обладнання і, як результат, висока вартість продуктів синтезу.

Перспективним напрямком технічного перенаснащення виробництва синтетичних лікарських субстанцій є створення гнучких технологічних систем з використанням багатофункціонального спеціального обладнання, яке швидко і з мінімальними витратами можна перебудувати на випуск нового виду продукції [2, 5-8].

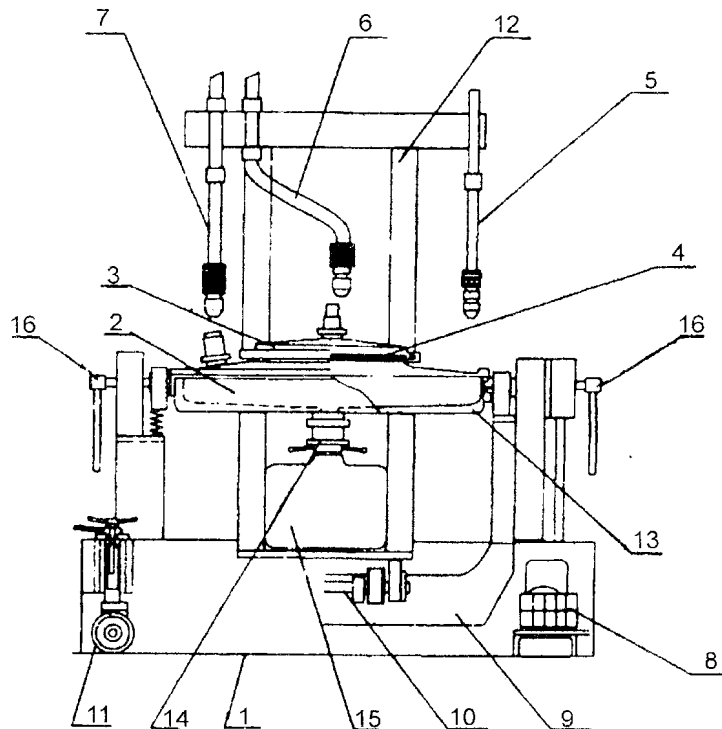

Рис. 1. Апарат вібраційний комплексний (ВКА): 1 — основа; 2 — робоча камера; 3 — кришка робочої камери; 4 — вузол фільтрації; 5 — патрубок подачі азоту до робочої камери; 6 — патрубок вивантаження маточного розчину; 7 — патрубок завантаження продукту; 8 — механізм повороту робочої камери; 9 — рама; 10 — вібропривід; 11 — опора; 12 — стійка; 13 — теплообмінна оболонка робочої камери; 14 — патрубок вивантаження готового продукту; 15 — приймальний бункер; 16 — замковий пристрій.

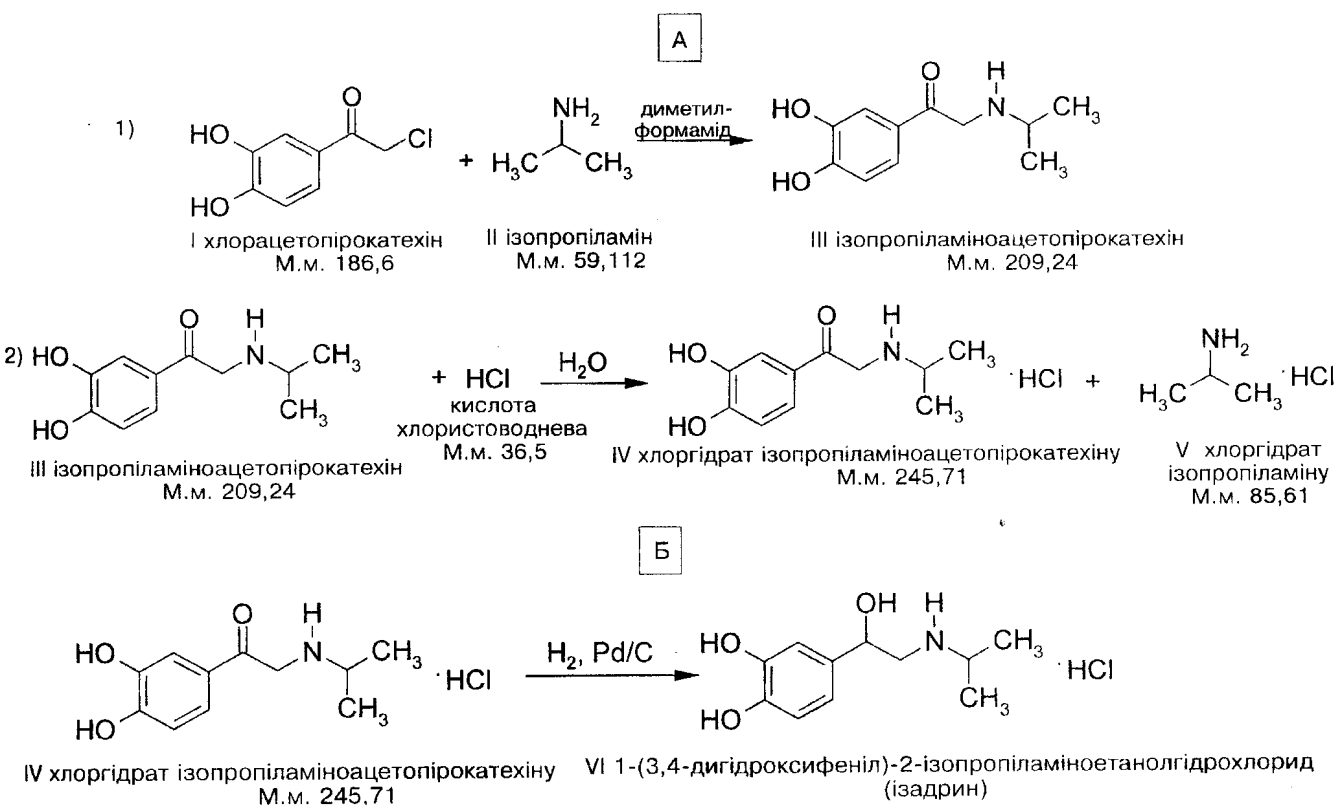

Рис. 2. Хімічна схема виробництва ізадрину: А — стадія одержання хлоргідрату ізопропіламіноацетопірокатехіну; Б — стадія одержання ізадрину

Мета роботи полягала у висвітленні можливості проведення технологічних процесів виробництва синтетичної субстанції ізадрину з використанням комплексного вібраційного апарата типу ВКА-20.

Експериментальна частина

Апарат типу ВКА-20, загальний вигляд якого показаний на рис. 1, пристосований для здійснення процесів розчинення, синтезу, кристалізації, фільтрування, сушки і подрібнення з урахуванням вимог екології, пожежо- та вибухобезпеки [3, 4].

Об'єм продукту, що завантажується в апарат ВКА-20, складає 20 дм³; обігрів і охолодження апарата — кондуктивні; частота коливань віброприводу складає 10-20 Гц, а амплітуда коливань — 4 мм.

Промислова технологія отримання ізадрину була реалізована згідно з вимогами технологічного регламенту ФФ "Здоров'я". Експеримент проводили постадійно у відповідності з хімічною схемою (рис. 2) та використанням апаратурної схеми, наведеної на рис. 3. Контроль вхідної сировини, проміжних і готового продуктів здійснювали у відповідності з вимогами нормативно-технічної документації [1].

I. Стадія одержання хлоргідрату ізопропіламіноацетопірокатехіну

В апарат ВКА-20 (поз. 2) завантажували 2,5 кг хлорацетопірокатехіну і з мірника (поз. 4) приливали 2,3 л диметилформаміду. Включали вібропривід і перемішували суміш на протязі 20 хв. до

повного розчинення хлорацетопірокатехіну, після чого розчин переважували до мірника (поз. 4). В апарат (поз. 2) завантажували 3,9 л ізопропіламіну, охолоджували його до 8±2°C і до охолодженого ізопропіламіну з мірника (поз. 4) додавали розчин хлорацетопірокатехіну з такою швидкістю, щоб температура реакційної маси не піднімалася вище 20-25°C. Реакційна маса на протязі 20 хв. перемішувалась під дією вібрації, після чого до неї додавали 5 л дистильованої води і перемішували протягом 4 год.

До реакційної суміші вводили 5,9 л концентрованої хлористоводневої кислоти з такою швидкістю, щоб температура реакційної маси не перевищувала 40°C. Процес уведення кислоти продовжувався протягом 2,5 год. Потім реакційну суміш охолоджували до 5°C і витримували на протязі 4 год. у режимі вібропривід вимикали, а реакційну масу витримували впродовж 4 год. у стані спокою. В цей час проходив процес кристалізації хлоргідрату ізопропіламіноацетопірокатехіну. Після закінчення процесу кристалізації апарат ВКА-20 (поз. 2) переводили у положення "Фільтрування". Маточний розчин відфільтровували до вакуум-приймача (поз. 8), а осад промивали в апараті 1,5 л ацетону, а потім 1,5 л ізопропілового спирту. Апарат ВКА-20 (поз. 2) переводили у вихідне положення і на протязі 2 год. проводили висушування осаду під вакуумом при температурі 40°C. Вихід технічного продукту становив 2,2 кг.

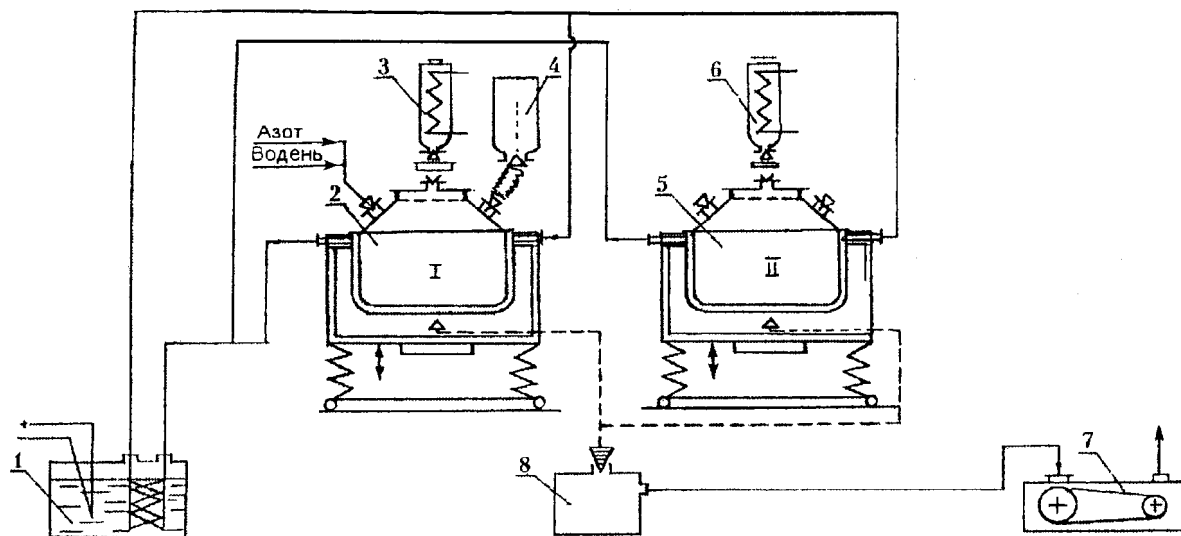

Рис. 3. Апаратурна схема виробництва ізадрину: 1 — термостат; 2 — апарат ВКА-I; 3 — холодильник; 4 — мірник; 5 — апарат ВКА-II; 6 — холодильник; 7 — вакуум-насос; 8 — вакуум-приймач.

До сухого осаду в апараті ВКА-20 (поз. 2) додавали 5,2 л метанолу, підключали зворотний холодильник (поз. 3) і отриману суміш кип'ятили на протязі 3 год., після чого охолоджували до $+5^{\circ}\text{C}$ і при цій температурі витримували протягом 4 год. Апарат переводили у положення "Фільтрування", відфільтровували до вакуум-приймача (поз. 8) метанольний маточник, а осад на фільтрі промивали спочатку 2,3 л метанолу, а потім 1,5 л ацетону. Апарат переводили у вихідне положення і осад сушили на протязі 2 год. при температурі 45°C . Після першої операції очистки вихід продукту складав 2,02 кг. Для проведення другої операції очистки в апарат (поз. 2) до висушеного продукту додавали 4,0 л абсолютного ізопропілового спирту, кип'ятили зі зворотним холодильником (поз. 3) на протязі 3 год., охолоджували реакційну масу до 25°C і відфільтровували спиртовий маточник. Продукт на фільтрі промивали 1,5 л ізопропілового спирту і 1,5 л ацетону, після чого осад хлоргідрату ізопропіламіноацетопірокатехіну висушували в апараті (поз. 2) під вакуумом при температурі 45°C . Вихід очищеного продукту складав 2,0 кг, що дорівнює 61% від теоретичного в перерахунок на хлорацетопірокатехін.

II. Стадія одержання ізадрину

В апарат (поз. 2) з сухим осадом хлоргідрату ізопропіламіноацетопірокатехіну завантажували 0,67 кг паладійованого активованого вугілля, яке є каталізатором процесу гідрогенізації, і 11 л дистильованої води, після чого всю систему продували азотом, а потім азот витискали воднем, заповнюючи воднем систему, вмикали вібропривід і в режимі віброперемішування на протязі 28 год. проводили процес гідрогенізації. Процес гідрогенізації вважався закінченим, якщо на протязі останніх 14 год. водень не поглинався.

Після закінчення процесу гідрогенізації розчин відфільтровували від каталізатора в апараті (поз. 2), а фільтрат переводили в мірник (поз. 4). Каталізатор промивали 3 л дистильованої води і промивні води також переводили в мірник (поз. 4). Каталізатор з апарата (поз. 2) вивантажували і використовували у наступних процесах. Фільтрат з мірника (поз. 4) в кількості 14 л заливали в другий апарат ВКА-20 (поз. 5) і під вакуумом із нього відганяли воду. На початку процесу відгонки температура розчину витримувалась 95°C , а в кінці процесу температуру знижували до 65°C . Після цього до апарату (поз. 5) заливали 6,5 л ацетону і під вакуумом відганяли із суміші 5 л ацетону. Потім до реакційної маси в апараті (поз. 5) знову додавали 6,5 л ацетону і проводили відгонку ацетону з суміші. Після цього реакційну масу, що залишалася в апараті (поз. 5), охолоджували до 25°C . До охолодженої маси приливали 6,5 л ацетону і витримували при температурі 10°C на протязі 4 год. Після цього апарат (поз. 5) переводили в положення "Фільтрування", відфільтровували ацетоновий маточник, а осад ізадрину промивали на фільтрі 6,5 л ацетону. Після промивання осаду апарат (поз. 5) переводили у вихідне положення, а осад ізадрину висушували під вакуумом при температурі 35°C на протязі 2 год. Після закінчення процесу висушування в апарат (поз. 5) закладали порцелянові кулі і в режимі вібрації на протязі 30 хв. проводили подрібнення висушеного осаду ізадрину. Після цього вібропривід вимикали, а порошок ізадрину вивантажували з робочої камери в приймальний бункер одночасно з просіюванням крізь сито. Вихід ізадрину складав 1,7 кг, що становить 52% від теоретичного в перерахунок на хлорацетопірокатехін.

ВИСНОВКИ

1. Доведено, що конструкція вібраційного комплексного апарата ВКА-20 дозволяє проводити синтез ізадрину і безпосередньо в об'ємі апарата здійснювати процеси розчинення, синтезу, кристалізації, фільтрування, висушування і подрібнен-

ня продукту, а також одержувати продукт з добрим технологічним виходом — 52% ізадрину від теоретичного в перерахунку на вихідний хлорацетопірокатеїн.

2. Підтверджено, що якість ізадрину відповідає вимогам нормативно-технічної документації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Изадрин. *Isadrinum* // ФС 42-1234-97. — 8 с.
2. Чернов А.М., Чистовалов С.М. // *Вісник фармації*. — 1994. — №1-2. — С. 39.
3. Чистовалов С.Н., Чернов А.Н. // *Хим. пром.* — 1994. — №3. — С. 59.
4. Чистовалов С.Н. // *Хим. пром.* — 1990. — №6. — С. 357.
5. Falk T. // *Aufbereit. Techn.* — 1987. — №3. — P. 115.
6. Hueburt H.M. // *Alche Symp., Ser.* — 1984. — №235. — P. 77.
7. Tramdouzer M., Zandeghem H., Wauguiek S. // *Paris: Chem. Techn.* — 1984. — XIX. — 615 p.
8. Walas S.M. // *Chem. Eng. USA.* — 1985. — №21. — P. 79.

УДК 661.122:66.091

ПРИМЕНЕНИЕ ВИБРАЦИОННОГО КОМПЛЕКСНОГО АППАРАТА В ПРОИЗВОДСТВЕ СИНТЕТИЧЕСКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СУБСТАНЦИЙ

И.В.Григорьев, В.И.Чуешов, А.Н.Чернов, Л.А.Мандрыка
Показана возможность проведения всех стадий технологического процесса синтеза изадрина (растворение, синтез, кристаллизация, фильтрация, сушка и измельчение) в объеме вибрационного комплексного аппарата типа ВКА-20 с технологическим выходом готового продукта около 52% от теоретического в пересчете на исходный хлорацетопирокатеин.

UDC 661.122:66.091

APPLICATION OF THE COMPLEX VIBRATION DEVICE IN SYNTHETIC MEDICINAL SUBSTANCES' MANUFACTURE

I.V.Grigroryev, V.I.Chuyeshov, A.N.Chernov, L.A.Mandryka
The article shows the possibility of accomplishing all the stages of izadrine's technological process (namely: dissolution, synthesis, crystallization, filtration, drying and comminution) by means of the complex vibration device (type VKA-20) with technological output of the finished product approximately equaling 52% from theoretical one if evaluated in starting chloracetopyrocatechine.

Довідник "ВФ"

Вийшов з друку підручник

Вороніна Л.М., Десенко В.Ф., Мадієвська Н.М. та ін. / За ред. проф. Л.М.Вороніної

Біологічна хімія

Х.: Основа, Вид-во НФАУ, 2000, 608 стор.

ISBN 5-7768-0691-7 (Основа)

ISBN 966-615-053-0 (НФАУ)

У підручнику на сучасному рівні викладені основні питання біохімії і молекулярної біології. Значна увага приділена медико-біологічній і фармацевтичній спрямованості викладання представленого матеріалу, зокрема розглянуті деякі положення клінічної біохімії, біохімії органів і тканин, а також основні шляхи перетворення лікарських речовин в організмі.

Для студентів фармацевтичних вищих навчальних закладів та фармацевтичних факультетів; може бути використаний студентами біологічних факультетів.